

Eduskunnan vastaus EV 61/2021 vp — HE 23/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 23/2021 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 6/2021 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla täsmennetään ja täydennetään unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja asetuksen (EY) N:o 1889/2005 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1672, jäljempänä *asetus*, ja sen kansallista soveltamista.

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Tulli. Lisäksi poliisi ja Rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

Eduskunnan vastaus EV 61/2021 vp

3 §

Mukana olevien käteisvarojen ilmoitusmenettely

Asetuksen 3 artiklassa tarkoitettu mukana kulkevien käteisvarojen ilmoitus vähintään 10000 euron käteisvarojen kuljettamisesta Euroopan unioniin tai sieltä pois tehdään 2 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle.

Siitä, mitä käteisvaroilla tarkoitetaan, säädetään asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa.

Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä kirjallisen ilmoituksen antamisen paikasta ja siitä, millä tavalla sähköinen ilmoitus on annettava, jotta se on toimivaltaisen viranomaisen todennettavissa, kun käteisvarojen tuonti tai vienti tapahtuu.

4 §

Erillään kulkevien käteisvarojen tiedonantovelvollisuudesta ilmoittaminen

Toimivaltaisen viranomaisen päätös vaatia asetuksen 4 artiklassa säädetyn mukainen erillään kulkevien käteisvarojen tiedonantoilmoitus on annettava todisteellisesti tiedoksi. Todisteellisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolain (434/2003) 60 §:ssä. Päätöksessä on mainittava tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä säädettyt seuraamukset.

Tiedonantovelvollisuus on täytettävä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

5 §

Tarkastusvaltuudet henkilön pysäyttämiseksi ja tarkastamiseksi

Asetuksen 3 artiklassa säädetyn mukana kulkevien käteisvarojen ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen tarkastamiseksi toimivaltaisella viranomaisella on oikeus pysäyttää henkilö ja tarkastaa hänen päällysvaatteensa ja matkatavaransa, kun hän saapuu Euroopan unionin alueelle tai lähtee sieltä, ja pysäyttää ja tarkastaa kulkuneuvo.

Asetuksen 3 artiklassa säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen tarkastamiseksi toimivaltaisella viranomaisella on oikeus toimittaa myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilöntarkastus, jos henkilöä todennäköisin syin epäillään mainitussa artiklassa säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä. Toimenpiteestä päättää tullimies, jolla on oikeus päättää tullilain (304/2016) 18 §:n 3 momentissa tarkoitettusta henkilöntarkastuksesta, päällystöön kuuluva poliisimies taikka pidättämiseen oikeutettu Rajavartiolaitoksen virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies. Muutoin noudatetaan, mitä henkilöntarkastuksesta pakkokeinolaissa (806/2011) säädetään.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat käyttää 1 ja 2 momentin mukaisia valtuuksia myös sovellettaessa asetuksen 6 artiklaa 10 000 euron raja-arvon alittaviin käteisvaroihin.

Henkilöntarkastus on suoritettava hienotunteisesti ja siten, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa tai vahinkoa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa hänen yllään tai mukanaan olevalle omaisuudelle. Edellä 2 momentissa tarkoitettusta henkilöntarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa toimituksen kulku selostetaan riittävällä tarkkuudella. Pöytäkirjasta on pyynnöstä annettava tarkastettavalle jäljennös. Henkilöntarkastusta toimitettaessa menettelyssä on lisäksi noudatettava pakkokeinolakia.

Eduskunnan vastaus EV 61/2021 vp

6 §

Erillään kulkevien käteisvarojen tarkastusvaltuudet

Asetuksen 4 artiklassa ja 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn erillään kulkevia käteisvaroja koskevan tiedonantovelvollisuuden täytäntöön panemiseksi toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus tarkastaa kaikki lähetykset, säiliöt tai kulkuneuvot, joissa voi olla erillään kulkevia käteisvaroja, tullilain 8 ja 13 §:ssä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

7 §

Käteisvarojen väliaikainen haltuunotto

Toimivaltaiset viranomaiset voivat ottaa väliaikaisesti haltuun Euroopan unionin alueelle tuodut tai sieltä vietävät käteisvarat sen selvittämiseksi, onko käteisvaroihin syytä puuttua muun lainsäädännön nojalla, jos asetuksen 3 artiklassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta tai 4 artiklassa säädettyä tiedonantovelvollisuutta ei ole täytetty, sekä riippumatta käteisvarojen määrästä, jos toimivaltaisella viranomaisella on viitteitä käteisvarojen yhteydestä rikoslain (39/1889) 34 a luvussa tarkoitettuun terrorismirikokseen, huumausainerikokseen, lahjuksen antamiseen tai ottamiseen, lahjomiseen tai lahjuksen ottamiseen elinkeinotoiminnassa taikka muuhun rikokseen, josta voi enimmillään seurata yli yhden vuoden vankeusrangaistus, tai rikokseen, joka on tehty tai tehdään osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa.

Väliaikainen haltuunotto saa kestää enintään 30 päivää. Edellytyksistä jatkaa väliaikaista haltuunottoa enintään 90 päivään säädetään asetuksen 7 artiklassa.

Väliaikaisesti haltuun otetut käteisvarat on vapautettava viipymättä henkilölle, jolta ne oli otettu, kun väliaikaisen haltuunoton perusteet ovat lakanneet tai haltuunotolle säädetyt enimmäisajat täyttyvät.

8 §

Menettely haltuunotosta päätettäessä

Käteisvarojen väliaikaisesta haltuunotosta päättää tullimies, jolla on oikeus päättää tullilain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettusta henkilöntarkastuksesta, päällystöön kuuluva poliisimies taikka pidättämiseen oikeutettu Rajavartiolaitoksen virkamies tai vähintään majurin arvoinen rajavartiomies.

Päätöksen väliaikaisen haltuunoton jatkamisesta voi tehdä tullitoimipaikan päällikkö, päällystöön kuuluva poliisimies tai Rajavartiolaitoksen tutkinnanjohtaja.

Käteisvarojen väliaikaisesta haltuun ottamisesta sekä haltuunoton jatkamisesta tehdään hallintopäätös. Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä kirjaa haltuun otetuista käteisvaroista.

Eduskunnan vastaus EV 61/2021 vp

9 §

Käteisvarojen palauttaminen

Väliaikaisesta haltuunotosta vapautettavat käteisvarat on asetettava asianosaisen saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltainen viranomainen erikseen sopivat. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa aluehallintovirastoon sellaiset käteisvarat, joihin soveltuu rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931). Varat talletetaan siihen aluehallintovirastoon, jonka toimialueella ne on haltuun otettu.

10 §

Valuutan muuntokurssit

Ulkomaan valuutassa maahan tuotavien tai maasta vietävien käteisvarojen euroiksi muuntamisessa käytetään unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 53 artiklan 1 kohdan nojalla julkaistuja valuutan muuntokursseja.

11 §

Tietojen luovuttaminen rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi

Käteisvaroja koskevien ilmoitusten tietoja voidaan luovuttaa asetuksen 9—11 artiklassa säädetyn lisäksi ainoastaan rikoslain 34 a luvussa tarkoitetun terrorismirikoksen, huumausainerikoksen, lahjuksen antamisen tai ottamisen, lahjomisen tai lahjuksen ottamisen elinkeinotoiminnassa taikka muun rikoksen, josta voi enimmillään seurata yli yhden vuoden vankeusrangaistus, tai osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tehdyn tai tehtävän rikoksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

12 §

Käteisvarojen ilmoittamisrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö asetuksen 3 artiklassa säädetyn käteisvarojen ilmoitusvelvollisuuden tai antaa ilmoituksen vaillinaisena tai virheellisenä, on tuomittava *käteisvarojen ilmoittamisrikkomuksesta* sakkoon, jos teko ei ole vähäinen eikä teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta. Tahalliseen vaillinaisen tai virheellisen ilmoituksen antamiseen ei sovelleta rikoslain 16 luvun 8 §:ää.

13 §

Virhemaksu

Tulli voi määrätä vähintään 50 ja enintään 15 000 euron virhemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö antaa 4 §:ssä tarkoitetun tiedonantoilmoituksen tai antaa sen vail-

Eduskunnan vastaus EV 61/2021 vp

linaisena tai virheellisenä. Virhemaksu voidaan määrätä sille, jolta velvollisuuden täyttämistä oli 4 §:n nojalla vaadittu. Virhemaksun määräämisen edellytyksenä on, ettei velvollisuutta ole asianmukaisesti täytetty 30 päivän kuluessa siitä, kun vaatimus on 4 §:n mukaisesti saatu tiedoksi.

Virhemaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Virhemaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn moitittavuus ja toistuvuus sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä tavoiteltu hyöty, jos se on määritettävissä, sekä tekijän yhteistyö Tullin kanssa asian selvittämiseksi.

Virhemaksu jätetään määräämättä, jos ilmoitus on annettu määräajan jälkeen ja teko on ilmeisesti johtunut anteeksi annettavasta huomaamattomuudesta tai ajattelemattomuudesta taikka jos seuraamuksen määrääminen muusta syystä olisi ilmeisen kohtuutonta.

Virhemaksua ei saa määrätä, jos tiedonantoilmoituksen antamisen määräajasta on kulunut yli kaksi vuotta.

Virhemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle ja se on täytäntöönpanokelpoinen, kun päätös siitä on tullut lainvoimaiseksi. Virhemaksun perintään sovelletaan, mitä tullilaissa tullivelan perinnästä säädetään.

14 §

Virhemaksun toissijaisuus

Virhemaksua ei saa määrätä sille, jota epäillään samoja käteisvaroja koskevasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa.

Tullin on poistettava virhemaksu, jos se, jolle se on määrätty, myöhemmin tuomitaan rangaistukseen samoja käteisvaroja koskevan, ennen virhemaksun määräämisen edellytysten täyttymistä tehdyn rikoksen vuoksi.

15 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta Tullin tekemiin hallintopäätöksiin säädetään tullilaissa.

Muiden toimivaltaisten viranomaisten kuin Tullin tekemiin hallintopäätöksiin saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annettu laki (653/2007).

Laki

rikoslain 46 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 46 luvun 7 §, sellaisena kuin se on laissa 425/2009, seuraavasti:

46 luku

Maahantuontiin ja maastavientiin liittyvät rikokset

7 §

Tulliselvitysrikos

Joka jättää täyttämättä tullilainsäädännössä säädetyn ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden taikka sellaista velvollisuutta täyttäessään antaa väärän tai puutteellisen tiedon siten, että teko on omiaan aiheuttamaan

1) veron määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian alhaisena tai veron aiheettoman palauttamisen,

2) tullivelkaa koskevan vakuuden määräämisen liian pieneksi taikka

3) laissa säädetyn tai sen nojalla annetun kiellon tai ehdon vastaisen tavaran maahantuonnin tai maastaviennin,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 29 luvun 1—3 §:ssä tarkoitettuna veropetosrikkoksena, tämän luvun 1—5 §:ssä tarkoitettuna säännöstely- tai salakuljetusrikkoksena taikka Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain (/) 12 §:n mukaisena käteisvarojen ilmoittamisrikkomuksena, *tulliselvitysrikkoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) 6 §:n 4 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 61/2021 vp

6 §

Rahanpesun selvittelykeskuksen määräys liiketoimen keskeyttämisestä

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystään kuuluva poliisimies voi antaa tulliviranomaiselle täytäntöön pantavaksi määräyksen pidättää tullitoimenpiteen ja rajavartioviranomaiselle määräyksen pidättää rajatarkastuksen tai rajavalvonnan yhteydessä tavatut varat enintään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen toimenpide on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Pidätettävillä varoilla tarkoitetaan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja asetuksen (EY) N:o 1889/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1672 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja käteisvaroja sekä muuta irtainta omaisuutta, jolla on taloudellista arvoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 21.5.2021

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri